

Iskate vsak dan razen nedel in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

CENE ZA ŽIVILA PLEZAJO IN PLEZAJO. KOLIKO ČASA ŠE?

AMERIŠKE ČETE V BOJU Z USTAŠI NA SANTO DOMINGU. DVA ČASTNIKA STA BILA MRTVA; EDEN RANJEN.

Chicago, Ill., 25. oktobra. — Ameriški zapovednik je hotel arretirati generala Batista, ki je nato ukazal napasti ameriške čete. Bitka je trajala precej časa in končno so se ustaši umaknili.

Washington, D. C., 25. okt. — V ameriškem departmentu še niso dobili poročila o boju do sinoči. V splošnem sodijo, da se je bitka vršila z majhno vstaško četo, ki se je odepila od santodomingške armade.

Richmond, Va., 25. oktobra. — Virginia postane suha država s prvim novembrom. Opojne pijače bodo smeli prodajati le v lekarnah.

East St. Louis, Ill., 25. okt. — Tukaj se je sekla na seji eksekutivna organizacija pekarskih mojstrov za državo Illinois. Eksekutiva je sklenila, da vsak član organizacije podpisuje petinajst dni naloge kongresnikom države Illinois, da glasujejo v kongresu za embargo na pšenico.

New York, 25. oktobra. — Častniki zvezne armade so preiskovali novo kroglo 30. kalibra na jeklenih ploščah. Preiskunja se je dobro obnesla in prebila je tri četrтинke palea debele jeklene plošče.

Sedaj

Sladkor, funt	08
Moka, sod	10.00
Pročica, funt	12-16
Sirovo maslo, funt	40
Jajca, tucet	45
Krompir, pek	40
Mast, funt	18
Sir, funt	30

Dve leti nazaj

Sladkor, funt	04
Moka, sod	5.00
Pročica, funt	03
Sirovo maslo, funt	30
Jajca, tucet	25
Krompir, pek	20
Mast, funt	12
Sir, funt	20

Ameriško ljudstvo mora plačati ravnotako vojne cene kot narodi v Evropi, dasiravno Združene države žive z vsemi narodi na svetu v miru. "Cene pojdejo kvitno, dokler traja vojna. Ne vem, kaj bodo ljudstvo počelo to zimo," pravi Rosenheim.

Častniki, ki so konzervirani v kavi, niso boljše. Družbe, ki konzervirajo živila, se izgovarjajo na zgodnjo slano, ki je pomočilo paradižnik in drug sadež. V razneje gredo konzervirana živila v Evropo in tudi zanje je iskati vzroke za podražitev v vojni.

Ko je prišlo leto 1916 so bila kladiva in hladne shrambe tako nerhane z živili, kakor se v nobenem letu do letos. Po novem letu je prišel parnik za parnikom, natožen z živili, zapuščati Združene države in zaloga živil se je prišla zniževati, cene so pa prišlele na kvitno. In to je vzrok draginje.

Santo Domingo, 24. oktobra. — V bitki med vstaši in četami Združenih držav sta bila ubita dva ameriška častnika, eden pa ranjen. Vstašem je zapovedoval general Ramon Batista, ki je padel v bitki. Podrobnosti o izgubah na obeh straneh so izostale.

Na ameriški strani sta padla kapetana William W. Law in Arthur Lajtnant Morrison in ranjen. (Dolje na 2. strani, 3. kolona)

PETNAJST RUDARJEV UBITIH. STARA IGRA NAPRAVILNIM STRAJKARJEM. S SILO JE MORAL V TUJO ARMADO.

Situacija v New Yorku. New York, 25. oktobra. — Cestnoželezniška družba je pričela prihajati do spoznanja, da ne more z legalnimi sredstvi uničiti stavke cestnoželezniških uslužbencev in plutokracija se je odločila, da se posluži stare igre z dinamitom, ki je že dostikrat pomagala kapitalistom iz zadrege.

Predvečernjim je bila drugič poslana v svet pravljica o najdenem dinamitu. Prvič je policija poročala pred nekaj tedni, da je našla dinamit na podulni železnici, ki se je kasneje izkazal kot košček baklja.

Policija zdaj razboduha v svet, da je našla dve palčici dinamita, s katerimi se je hotelo pogovati v zrak cestnoželezniške vozove Grand in Canal ulice.

Policija ni doprinesla najmanjšega dokaza, da je bil res najden dinamit, ampak mudi se ji le, da spravi bajko o najdenem dinamitu v svet. Najdeno stvarino so zdaj izročili v preiskavo uradu za goveče reči.

Sploh ni najmanjšega dokaza, da so dinamit položili strajkarji ali njih prijatelji. Stavka se vrši mirno in cestnoželezniški uslužbenci se smejejo pravljici o najdenem dinamitu in pravijo, da je pripovedka zvijača gospodarjev, da bi jih dobili zopet v staro sužnost.

Kapitalistični listi so se vrgli na pravljico o dinamitu kot sestradičan pes na kost, da očrtnjo stavkarje v javnosti kot dinamitarde.

Organizator William B. Fitzgerald je sedaj za dnevna zbiranja strajkarjev najel "Češko narodno dvorano" na 321 E. 73 ulici, ker je zanje Plaza Assembly dvorana zaprta.

Policija in klateži prepeajo strajkarje.

New York, 25. oktobra. — Pred večernjim je policija potegnula samokrese in zavijala količe proti ženam in otrokom na 16. ulici med 6. in 7. cesto okoli devetih dopoldne. Pomagali so ji tudi klateži.

Tri sto talijanskih stavbinskih delavcev je mirno korakalo po cesti, da izvojujejo priznanje njih organizacije. Korakati so imeli mimo stavbe, ki jo gradi Ammanna in Lyons Co.

Neki policaj je š samokresom potolkel 16letnega dečka. Neki drugi je pobil odraslega moža. Ženskanim so ravno brutalno. Mrs. Thuasario, članica krojaške organizacije, je pokazala roke, ki so imele krvne podplute vsled vdarecev s količem.

Klateži brez uniforme so storili svoje delo.

Na stavbi ne delajo stavkokazi in očividci izjavljajo, da je bil napad izvršen brez provokacije.

Ameriškega državljana so stili, da se bojuje v zavezniški armadi.

New York, 25. oktobra. — Leon Lefevre, ameriški državljani, je pretrpel mnogo, preden so ga spustili iz ječe in da se je smel vrniti v Ameriko.

Lefevre se je rodil kot sin nemških starih v Antverpu leta 1890. V letu 1907 je prišel v Ameriko in dobil je delo v Chicago. Leta 1914 je postal ameriški državljani. Kmalu na to je dobil delo kurjača na holandskem parniku "Rotterdam," ki je plul v Rotterdam.

Zunaj Angleškega kanala je po izpovedi Lefevra angleški križar vstavil parnik, da ga preišče. Lefevre je bil ob tem času na straži. Prišel je angleški častnik in ga je vprašal, kje je bil rojen. Lefevre je odgovoril v Antverpu. Častnik je na to dejal: "Vsi bi morali biti v belgijski armadi in se bojevati za svojo domovino!"

Lefevre: "Amerikanski državljani sem in se nočem bojevati proti svojim bratom v Nemčiji."

BERLIN PRIZNAVA PORAZ PRI VERDUNU. FRANCOZI SO ODBILI PROTINAPADE.

RUMUNIJA V KLEŠČAH. MACKENSEN JE VZEL ČRNOVODO. RUMUNSKA VLADA BO ŠLA V ODESO.

ZADNJE VESTI.

Pariz, 25. okt. — Francoške čete pred Verdunom so danes osvojile še nekaj pozicij v okolišu Doouamonta. Nemci so priredili pet močnih protinapadov na trdnjavo Doouamont in baterijo Damloup, toda vsi so bili odbiti. Število ujetnikov je naraslo na 4500. Poveljnik nemške garnizije v Doouamontu se je ustrelil, ko je videl, da je trdnjava izgubljena. Na fronti ob Sommi se vrši le artilerijska bitka.

Berlin, 25. okt. — Francozi, ki napadajo pred Verdunom, so prišli do trdnjave Doouamont, katera je v plamenu. Bitka se nadaljuje.

Petrograd, 25. okt. — Neuradno se razglša, da bo sedež rumunske vlade premesčen v Odeso. (Odesa je v Rusiji).

Berlin, 25. okt. — Rumunci so zopet doživeli poraz na obeh frontah. Mackensen je okupiral Črno vodo istočno ob Donavi in Falkenhayn je prodrl čez Vulkanski prelaz. Tri avstro-nemške armade prodirajo proti Kimpolungu na Rumunskem.

Rim, 25. okt. — Italijanska armada v Albaniji je pričela s ofenzivnim prodiranjem proti Bitolju od zapadne strani.

FRANCOSKA ZMAGA PRI VERDUNU.

Pariz, 25. okt. — (Uradno). Na fronti pred Verdunom so naše čete po močni artilerijski preparaciji začele z generalnim napadom na desnem bregu Mase ob devet uri zjutraj. Napad se je vršil na sedem kilometrov dolgi črti in sovržna fronta je bila namah zdrobljena na celi črti do daljave treh kilometrov (skoro dve milj) v sredi. Vas in trdnjava Doouamont je v naši posesti. Na levem bregu reke so naše čete osvojile farmo in utrdbo Thiaumont in utrjen kamnolom Handromont; naša nova črta zdaj drži ob cesti iz Brasa v Doouamont. Na desni strani Doouamonta smo osvojili vse pozicije severno čez gozd Caillotte, istočno do gozda Fernin in dalje proti severu do gozda Chenois in baterije Damloup. Do zdaj smo našli 3500 ujetih Nemcev, med katerimi je sto častnikov. Vpljenega materiala še nismo preenili. Naše izgube so manjše.

Pariz, 25. okt. — Nemci so zadnjo noč vzpizorili protinapad severno od Verduna z namenom, da reokupirajo izgubljene pozicije. Najprvo so napadli kamnolom Handromont in baterijo Damloup, a li na obeh krajih so bili dočela odbiti. Francozi so obdržali vse pozicije. Med ujetniki je tudi nemški poveljnik trdnjave Doouamont, kjer smo ujeli vsi garnizijo, kolikor je napadla.

London, 25. okt. — (Uradno). Vse ozemlje, ki smo ga večerj okupirali v okolici Guedecourta in Leshoufa ob Sommi, je ostalo v naših rokah. Na trditve iz Berlina, da smo drago plačali naše pridobitve med zakopi Schwaben in Staff zadnjo soboto, odgovarjamo, da so naše čete, ki so zajele čez tisoč ujetnikov, imele le 1200 mrtvih in ranjenih.

Berlin, 25. okt. — (Uradno). 23. oktober je bil najbolj krvav od kar trajajo boji ob Sommi. Angleži in Francozi, ki so hoteli predereti za našo fronto za vsako ceno, so napadali v močnih masah, a

Splošen položaj.

FRANCIJA: Verdun je zopet stopil v ospredje, znameniti Verdun, čigar ime se ponavlja skoro vsak dan v nemških in francoskih poročilih vseh zadnjih osem mesecev. To pot je Verdun zasenčil zmagovito Mackensenov kaupanje v Dobrudži. Francozi so večerj izvojevali največjo zmago svoje bojeve kaupanje, ko so reokupirali trdnjavo Doouamont in dve milj zemeljskih utrdb na severni strani Verduna. Utrdbe, ki so jih Nemci osvojevali z nestetimi žrtvami celih pet mesecev, so vzele čete francoskega generala Nivelaja v enem samem dnevu. Tako silen in strahovit je bil naval francoske infanterije, da se Nemci niso imeli časa niti upakniti, temveč so kar v celih četah padali nasprotnikom v roke. Pariz pravi, da je bilo ujetih 3500 Nemcev.

Zadnji imajo je trdnjavo Vaux na istočnem bregu Mase, ali ta trdnjava je zdaj izpostavijena ogroju direktno iz Doouamonta, in če se Nemcem kmalu ne posreči reokupirati pozicij, ki so jih izgubili večerj, morajo na vsak način izgubiti tudi Vaux. Berlin javlja o velikih angleških in francoskih izgubah ob Sommi.

RUMUNIJA: Brezskotno poročilo iz Berlina se glasi, da so Mackensenov čete okupirale Črno vodo na istočnem bregu Donave. Zavzetje tega mesta daje nemškim zaveznikom popolno oblast nad železnico med Donavo in Črnim morjem. Nadalje poroča Berlin, da je general Falkenhayn na sedmograški fronti vzel predelški prelaz, kakor tudi prelaz Vulkan. Bukarešt pravi, da se bitka tam še nadaljuje, priznava pa izgube v Dobrudži. Rumunska je zdaj kakor v kleščah. Dve nemški armadi jo stiskata od dveh strani.

MACEDONIJA: Srbi so odbili bolgarsko-nemške protinapade in okupirali 800 metrov novih zakopov pri reki Črni. Angleži prodirajo pri Doiranskem jezeru. Pariz javlja, da se je italijanska armada v Albaniji združila z levim zavezniškim krilom na macedonski fronti.

RUSIJA: Berlin poroča, da ni od Baltijskega morja do Karpatov nič novega. Petrograd nima poročila.

ITALIJA: Na vsi fronti se vrši silovito artilerijsko bombardiranje. Rim javlja, da so francoski eroplani metali bombe na avstrijska mesta v Istri.

kljub temu so doživeli poraz. Kakor nam poroča iz bojišč, težko so goste vrste mrljev poseglo na zapadni strani Transloya. Naše čete so se hrabro borile in odbijale sovražnika. Južno ob Sommi so napadali Francozi v okolici Ablaincourta in Chaulnesa, ali naš artilerijski ogenj jim je preprečil nakane. Francozi skušajo pomagati svojim napadom ob Sommi z napadi pred Verdunom. Naše pozicije na istočnem bregu Mase so bile ves dan pod silnim bombardiranjem, toda naš protigenj je do zdaj zadržal sovražne infanterijske napade.

RUMUNIJA V KLEŠČAH.

Berlin, 25. okt. — Armada maršala Mackensena je večerj okupirala važno rumunsko mesto Črno vodo na istočnem bregu Donave. General Falkenhayn je zasledil Vulkanski prelaz na sedmograški meji.

(Dolje na 3. str. 1. kol.)

VREME.

Chicago in Illinois: Jasno v četrtek in petek. Naraščanje temperature.

Temperatura zadnjih 24 ur v Chicagu: Najvišja 57, najnižja 44.

Slovenska vojna in vojni iz močestva.

(Nadaljevanje iz prve strani)

Berlin, 25. okt. — (Uradno). — Nemci od Brseva (Kronstat) so napadli na avstrijske čete okupirane predi po vročem boju. 600 avstrijskih vojakov je bilo ujetih. Na južni fronti v Dobruži se nemci zlonilno odpora sovražnika. Na južni fronti v Dobruži se nemci zlonilno odpora sovražnika. Na južni fronti v Dobruži se nemci zlonilno odpora sovražnika.

Berlin, 25. okt. — (Uradno). — Dobruži se nadaljujejo sovražni napadi na naše levo krilo, ki je amukulo v okolico Karamura. Sovražnik je okupiral Komar. V dolini Otuz na sedmoletni fronti so naše čete napadle sovražnika na vsi fronti in ujele 500 avstrijskih vojakov in deset strojnih pušk. V dolini je sovražnik izvršil tri napade zaporedoma. Bitka se še nadaljuje. V okolici Dragoslavlja držimo pozicije kljub ljutim sovražnim napadom. V dolini A. smo prišli z ofenzivo in pogoltni sovražnika na levi breg reke. Pri Oršavi smo odbili sovražni napad. Na ostalih krajih se nadaljuje artilerijsko bojevanje z neizpremenjenim položajem.

Petrograd, 25. okt. — Rusi in nemci so ostavili mesto Črna ob Donavi. Pod pritiskom sovražnika so naše čete ostavile Komstano in Medžidije in se umaknile na višine proti severu, kjer se krepko ustavljajo sovražnik.

Carigrad, 25. okt. — (Uradno). — Nemci so napadli na Črno morje. Zadnje dni potopile velik transportni parnik, ki je pel avstrijske vojaške materiale v Konstantinopol.

IMI ZOPET V OFENZIVI.

Solan čez Pariz, 25. oktobra. — (Uradno). — Nemci in Bolgari so pri znova napadli srbske pozicije pri reki Černi, toda srbske vojske jih je vrgla nazaj. Nato so srbi ponovili ofenzivo in osvojili več sovražnih zakopov do 800 metrov in pri tem ujeli 900 avstrijskih vojakov. V okolici Doiranskega jezera se vrše na obeh straneh več artilerijski boji. Angleške čete okupirale bolgarski zakop pri Makukovo in ujele dvajset avstrijskih vojakov. Na fronti ob Strumici je bojevanje vsled narastle reke ustajalo.

Pariz, 25. okt. — Italijanska kraljeva vojska v južni Albaniji se je večkrat napadla z zavezniškimi četami Makedoniji.

NOVI ORME NA ITALIJANSKI FRONTI.

Pariz, 25. okt. — (Uradno). — Včeraj so bile samo artilerijske akcije na vsi fronti. Najhujši artilerijski boji so bili na planjavah Asi in v dolinah Sugana, Felzoni in v dolini Plave ob Soči in v kraški planjavi. Ker je bilo le malo avstrijskih vojakov, so postali letalci zopet glavni. Naši avijatikarji so zrušili dva avstrijska letalca in dva avstrijska letalca. Čela flota naših letalcev je bila v bombarski avstrijski pristanišču v Istri. Dva sovražna letalca sta bila v morje.

NOVI POTAPLJAJO NORVEŠKE LADJE.

London, 25. okt. — Nemške podmornice so večkrat potopile pet norveških parnikov in drugega ujetega odpetale v nemško pristanišče. Dva angleška parnika sta bila tudi potopljena. Moštvo je po večini rešilo iz vseh ladij. Norveška vlada veliko ogrožena proti Nemčiji.

NEMŠKE ZAPOKA, KDOBO LUPU KROMPIR — V NEMČIJI.

London, 25. okt. — Reuters je objavil, da je v Kopenhagi javila, da je v Ekeberfordu, Švedski, izdal ostro naredbu, ki prepoveduje krompirja. Naredbo je izdal ostro naredbu, ki prepoveduje krompirja. Naredbo je izdal ostro naredbu, ki prepoveduje krompirja.

preden je skuhan, ali kdor vrže proč olupke, bo kaznovan z globa tristo mark ali z zaporništvom tri mesecev. Krasne razmere!

U-53 BLA NA DNO?

Boston, 25. okt. — Kapitan Tudor angleškega parnika Hochelaga, ki je priplul danes iz Louisburga, Nova Škotija, je prinesel vest, da je bila nemška podmornica U-53 potopljena nedaleč od Sydneya. Potopile so jo baje angleške križarke. Vest ni seveda še nikjer potrjena.

150.000 ANGLEŽEV PODPISALO PROŠNJO ZA MIR.

New York, 25. okt. — Odbor tukajšnje organizacije American Neutral Conference je prejel prošnjo s 150.000 podpisih britanskih podanikov, ki si žele miru. Odbor je izdal sledeče poročilo:

"Prošnja je nadaljnji dokaz, da si svet želi miru. Obenem je dokaz, da par bojujnih lordov v vojskujočih se državah še ne govori v imenu vsega tamosnjega ljudstva. Značilno je, da ravno patrioti in hrabri Angleži podpisujejo prošnjo za mir. Po miru hrepeni tudi Francija in francoska sekeja "Ženske lige za stalni mir" je predložila francoskemu parlamentu prošnjo, da naj poslanci delujejo za mir.

Kakor je v Angliji in na Francoskem, tako je tudi v Nemčiji, Avstriji in Rusiji. Povsod prosijo in vzdihujejo ljudje po miru. Čas je, da se ganejo velike neutralne Zedinjene države in povsipejso konec vojne."

PAPEŽ ČESTITA WILSONU AMERIKANCI PA NE VEDO, ZAKAJ!

Rim, 25. okt. — Kardinal Gasparri, papežev tajnik, je sporočil apostolskemu delegatu Bonzamu v Washingtonu, da naj izroči predsedniku Wilsonu papeževo čestitko, ker je srečno uspel napadu na svoje življenje v Pittsburghu.

(Ameriški listi so pred nekaj dnevi prinesli kratko notico, da se je približal neznani človek avtomobilu, v katerem je sedel Wilson ob času svojega volilnega shoda v Pittsburghu. Neznane so naglo pograbil skrivni detektiv in ga odvedli na policijsko postajo, kjer so ga preiskali. Našli pa niso pri njemu nobenega orožja niti najmanjše reči, ki bi pričala, da je mislil na kak napad. Stvar je bila sploh tako malenkostna, da so jo prezrli mnogi tujkajšnji časopisi. Zato se je čuditi, kdo je tako potegnil papeža v Rimu.)

NEMŠKE MUNICIJSKE TOVARNE V OBENDORFU UNIČENE.

Podrobnosti o največji bitki v zraku, katere so se vdeležili tudi ameriški avijatikarji.

Pariz, 23. okt. — Zračnega pólta nad Obendorf v Nemčiji 17. oktobra se je vdeležilo 65 francoskih in angleških eroplanov. Med temi so bili tudi štirje ameriški avijatikarji in eden teh — Norman Prince iz Chicago — je plačal z življenjem svoj drzni polet. Zračna flota se je dvignila v zrak v dveh oddelkih iz francoske fronte v Alzaciji. Prvi škvalci se je dvignil četr ure prej in odletel čez nemško fronto z namenom, da obrne naše pozornost nemških avijatikov, kar se je tudi zgodilo. Medtem je pa poletela kvisko druga glavna flota in letela neopazena 165 kilometrov daleč (blizu 100 milj) v Nemčijo in se ustavila nad Obendorfom, kjer so glasovite Mauserjeve tovarne za izdelovanje pušk. Letalci so imeli s seboj 15.000 funtov razstreliva. Prvi eroplani, ki so dospeli nad tovarne, so takoj razstrelili glavno tovarno, ki je zavzemala več prostora kakor navadni ameriški blok v mestu; poznejši eroplani so metali bombe in plamen in dim, ki je zakril obzorje pod njimi.

V tem času so bili nemški avijatikarji obveščeni o napadu in so leteli v smeri proti Obendorfu. Toda zavezniška zračna flota je doživljala svoje delo in se vrhala nazaj proti Franciji, ko je začela nazaj proti Franciji, ko je začela nazaj proti Franciji, ko je začela nazaj proti Franciji.

Massion, drugi Amerikane, je imel dvojni prav nad Reno in v par minutah je vrgel haspotnika v reko. Bil je že večerni turak, ko se je bližala zračna flota francoski fronti. Nemški "fokkerji" so bili od vseh strani za petami. Tedaj je napadel "fokker" Amerikane Prince, ki je bil že ranjen. Prince je ustrelil in krogla je zadela srčno mesto stroja, kateri je takoj zletel v plamen proti zemlji. Čez nekaj hipov se je spuščal Prince na tla in njegov letalnik je tresel v neke žice, ki so ga zlobile. Francoski vojak, ki ga pobrali smrtno ranjenega in ko je ležal na nosilnici, je še pel maršeljo. Čez tri dni je umrl.

Škoda, ki so jo povzročili zavezniški eroplani Mauserjevim tovarnam, se lahko računa na milijone dolarjev, toda ni je mogoče oceniti v denarju, kajti trajalo bo veliko časa, preden bodo tovarne zopet sezidane. Pet francoskih eroplanov je padlo na tla, medtem ko poročajo uradno iz Berlina, da so Nemci izgubili osem. Največja izguba za Francoze na tem poletu je bila smrt avijatika Barona, kateri je bil nadkriljiv v svojih drznih ponočnih poletih in čigar ime je bilo mnogokrat omenjeno v francoskih uradnih poročilih. Imel je izredni dar vida in odhajal je na polete v temnih nočeh, ko se ni upal nihče drugi v zrak.

Ameriške vesti.

(Nadaljevanje iz prve strani)

Lawrenceburg, Ind., 25. okt. — Joseph Keller, zavrtač na delavskem vlaku Big Four železnice, je bil povožen od vlaka v Valley Junctionu, ko je šel z zastavico vstaviti drug vlak.

Evansville, Ind., 25. oktobra. — 44letni Charles Stuart je obtožen, da je ustrelil v prepiru 39letnega Al. Steinerja. Ko so ga pripeljali v zapor, je kmalu na to izrekel željo, da ga odvedejo pred sodnika Fritschea, da se prizna krivim. Sodnik ga ni hotel zaslišati in dal ga je odvesti zopet v zapor. Svetoval mu je, naj celo stvar dobro premisli čez noč, prihodnji dan naj pove, kar mu teži srce.

Tucson, Ariz., 25. oktobra. — Med zvezniškimi uradniki in meščani je prišlo do sporazuma, da se o kraški rezervaciji Papago Indijancev za 2.000.000 akrov sveta. Skrajšanje indijske rezervacije je potrebno, da odpro nove rudnike, ki se nahajajo na indijanskem svetu.

Frank Thackery, ki je pri zaslišanju zastopal Indijance, noče podati javnosti poročila zastopnika departamenta za notranje zadeve. Znano je toliko, da poročilo priporoča skrajšanje rezervacije. Rezervacija obsega 3.215.000 akrov sveta in na nji živi 5.600 Indijancev.

El Paso, Tex., 25. oktobra. — Denar Francisco Ville je danes več vreden kot ob času, ko je Villa bil gospodar od severne Mehike. Da je šel denar Ville v vrednosti kvitko, je k temu pripomogla tudi ameriška armada.

Militarji na meji kupujejo denar Ville za sponiti in ga pošiljajo domov.

Ko je Villa moral zapustiti državo Chihuahua je bilo 1000 njegovih dolarjev za ameriški dolar. Zdaj stane 600 bankovcev Ville en ameriški dolar.

Neki general Ville je prodal nekemu meščaninju za 1.000.000 dolarjev tega papirja, ki ga sedaj prodajajo ameriškim vojakom na meji.

Mnogo denarja Ville so poslali v Chicago, New York in druga mesta, kjer ga rabijo za oglašanje. Čenijo, da je bilo tega papirja sedanjega za 100.000.000, ki ga sedaj razširjajo v Združenih državah.

Steelton, Pa., 25. oktobra. — Pri razstreljevanju kamenja v kamnolomu pri G. W. Cumberjevem posvetu sta dva delavca nesrečno smrtno, eden je pa dobil težke poškodbe.

Coanersville, Ind., 25. okt. — Okrajne oblasti so izdale tiralnico za 35 letnik farinarjem Henry C. Roypterjem, ki je obtožen, da je zapustil svojo ženo in odšel s sabo 11letno Marijo Stephens. Royster je pred odhodom pro-

dal svojo živino in dvignil je na banki \$2.000.

Wilmington, Del., 25. oktobra. — Blizo Perrymana, Md., je skočil tovorni vlak na Baltimore & Ohio železnici raz tir. Strojevodja in kuharje sta mrtva.

Lokomotiva se je prekučnila v jarek in nanjo se je nagromadilo trinaest železniških voz.

Allentown, Pa., 25. oktobra. — V obratu Bethlehem Steel Company so smrtno ponesrečili trije električarji, ko so popravljali vodilno žico. Pravijo, da je neki električar pomotoma odprl električni tok.

Petnajst rudarjev vbitih.

Birmingham, Ala., 25. oktobra. — V tukajšnjem rudniku Marvel se je dogodila eksplozija s strašnim učinkom, ki je zahtevala od petnajst do dvajset žrtve. Do sedaj so rešili prinesli dvajset mrtvih iz rudnika.

Po eksploziji so prihiteli ljudje iz bližnje okolice in pred rudnikom so se odigrali pretresljivi prizori.

Kapitalistična brzobjavna korespondenca poroča v svet, da se je nezdružljiva dogodila pri preizkuševanju plina. Če je bil plin v taki množini v rudniku, da je tvoril nevarnost, potem je bila vsaka preizkušnja odveč, ker je bilo pričakovati nesreče.

Stavka v delavnicah za ovrtnice.

New York, 25. oktobra. — Pet sto mladih delavcev in delavk je zastavkalo v delavnicah, v katerih izdelujejo ovrtnice. To je prvi odpor delavcev v tej stroki. Pred osmimi tedni so se pričeli organizirati, da izvojujejo boljše razmere. Vseh delavcev in delavk v tej industriji je okoli tisoč. Plinče so izredno nizke in se sučejo okoli \$4.50 do \$10.00 na teden. Po deset dolarjev na teden zaslužijo le najbolj izurjeni in najstarejši delavci v tej stroki.

Na shodu stavarjev je povedala Berta Factor, ki dela v delavnici I. Isaaca že osem let, da zasluži le osem dolarjev na teden. Začela je delati s sedmimi dolarji na teden in pred petimi leti ji je bila mezdna povisana za en dolar na teden. Ko je Isaac izvedel, da so se delavke pridružile organizaciji, je dejal, da jim rad povisamezdo za en dolar na teden in prizna soboto popoldne za praznik, če izstopijo iz organizacije.

Avgrusta Newman je pričela delati pred devetimi leti v delavnici Levy & Markusa s petimi dolarji na teden. Pred nekaj tedni so ji povisali mezdno za dva dolara na teden, ko so izvedeli, da se delavke organizirajo.

Delo je sezonsko in delavke in delavci delajo le skozi sedem mesecev v letu.

Organizacija zahteva, da se mezdla pri delu od kosa povisna za 75 odstotkov. Pri tem delu so nekje zaslužile delavke od \$20 do \$25 na teden. Danes je delo od ko-

Slovenska Narodna Podpora Jednota

Delniški list št. 1904

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Imenik, 17. junija 1907 v št. 1111111111

UPRAVNI ODBOR:

Predsednik: John Vogriš, box 214, La Salle, Ill.

I. Podpredsednik: J. Bratkovič, R. F. D. 4, box 86, Girard, Kas.

II. Podpredsednik: Jozef Kuhelj, 9409 Ewing ave., So. Chicago, Ill.

Tajnik: John Verderbar, 2708 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Blagajnik: Anton J. Terbovec, P. O. Box 1, Cicero, Ill.

Zapisnikar: John Malek, 4008 W. 31st St., Chicago, Ill.

NADZORNI ODBOR:

Jozef Ambrožič, 351 box, Canonsburg, Pa.

Paul Berger, 741-1st St., La Salle, Ill.

F. S. Tauchar, 674 Ahsay Ave., Rock Springs, Wyo.

POROTNI ODBOR:

Anton Hrast, 811-95th Ave., New Duluth, Minn.

Anton Peterlin, 6307 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Jozef Radliček, 679 box, Smithton, Pa.

Rudolf Pisterick, 436 box, Bridgeville, Pa.

Albina Hočvar, 18 Beard Ave., Detroit, Mich.

UREDNIK "PROSVETE":

Jozef Zavrtnik, 2521 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

VERHOVNI URAVNIK:

F. J. Kern, M. D., 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VSE DENARNE KADEVE IN STVARI, ki se tičejo gl. upravnega odbora in S. N. P. J. naj se pošiljajo na naslov:

TAJNISTVO S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

PRITOBE GLEDE GENERALNEGA POROČANJA se pošiljajo na naslov:

JOSEF AMBROŽIČ, Box 351, Canonsburg, Pa.

KADEVE PREPISLJIVE VSEBINE, ki sta jih rešili prva in druga in stanica, se pošiljajo na naslov:

ANTON HRAST, 611-95th Ave., New Duluth, Minn.

VSI DOPISI, razprave, članki, namizila itd. za "Prosveto" se pošiljajo na naslov:

UREDNIŠTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Illinois.

VSE UPRAVNIŠKE STVARI, naročila, oglasi, se pošiljajo na naslov:

"PRAVNISTVO "PROSVETE", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

V korespondenci s tajništvo S. N. P. J., uredništvo in upravljalstvo "Prosvete" ne rabite imen uradnikov, marveč napišite naslov, ko je tu naveden, ako želite, da bo vsaka stvar hitro rešena.

Seje gl. upravnega odbora se vrše redno vsakega 1. in 15. v mesecu ob osemih zvečer v prostorih jednotnega posloja.

SE PRIPOROČAMO!

Ako želite dobiti sveže meso, dobro in točno postrežbo, potem pridite k nam imamo dobro meso, cena je zmerna.

SKRABSKY BROS.,
Hermine, Pa.

ZAKAJ ste bolni?

Če se poslužite in poskusite Bolgarski Krval Čaj se boste prepričali, da 150.000 ljudi, ki rabi to zmes, ki je sredstvo za boljšanje života ga ne hvalejo zastonj. Bolgarski Krval Čaj odganja strupe. Glavobol, želodčne nevarnosti, bolečine revmatizma, se izgubijo potem ko ste ga rabili. Je starinsko zdravilo, ali ljudje ki verjamejo in rabijo stara navadna zdravila dolge veliko starost s temi zelišči. Ne pa kakor današnja mladina. Ako hočete veselje, potem si najprej skrbite za zdravje. To lahko dobite potem Bolgarskega naravnega čaja.

Naš rojak Ljudevit Nagy, 58 Joslyn Pl., Buffalo, N. Y., piše sledeče:

"Dobil sem Bolgarski Krval Čaj, katerega ste mi poslali; zelo težko sem prišel, ker prvi zavoj sem že vse porabil in skoro ne morem biti brez njega dolgo, ker ako ga ne vžijem se ne počutim tako dobro."

Eno veliko skatijo Bolgarskega Krvala Čaja, ki traja pet mesecev, pošljemo za en dolar kani koli. V Canadu pa za \$1.50.

Marvel Products Co.,
6 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

Priponka: Ako hočete pošiljate osiguriti, pošljite 10c. več.

ROBERT W. LAYER
ARCHITECT

118 N. La Salle St., Chicago.

ki je izdelal načrt za gl. urad S. N. P. J. se priporoča Slovincem za izdelovanje stavbinskih načrtov.

Tel. Franklin 5601

TEL. NA DOMU AUSTIN 35003

SE PRIPOROČAMO!

Ako želite dobiti sveže meso, dobro in točno postrežbo, potem pridite k nam imamo dobro meso, cena je zmerna.

SKRABSKY BROS.,
Hermine, Pa.

NORTH SIDE STATE BANK
ROCK SPRINGS, WYO.

IMA KAPITALA IN REZERVE \$100,000.00

Je izredno pripravljen in opremljen za poslovanje s SLOVENCMI, HRVATI, SLOVAKI in drugimi SLOVANI.

Mi posluhmo vašim priporočilom in staro domovino po najboljših cenah.

Pisujemo t. odločne obresti na bančne vloge.

Močan, konservativ in nepristranski.

Mogoče vam še ni znano,

kje se dobi najbolje blago te vrste in po nižji ceni. Tako mesto je samo eno v Ameriki in to je trgovina na veliko **Breman & Osgood** v Pittsburgh, Pa.

Pazno prečitajte sledeči ceni:

4 1. st. bel ali črn R. & O. razni whiskey gal.	\$1.75	Najfiniji Kinski ali bruskevi galon	\$2.50, \$3 in \$5.50
5 1. st. bel ali črn R. & O. razni whiskey gal.	2.00	Konjak zlon	\$2.50 do \$5.50
6 1. st. bel ali črn R. & O. razni whiskey gal.	2.50	Fino bel ali rdeč ali zeleno vino	\$1.00 galon in več
7 1. st. bel ali črn R. & O. razni whiskey gal.	3.00	Najfini Tokajski, galon	\$2.50 do \$5.50
8 1. st. bel ali črn R. & O. razni whiskey gal.	3.50	Fino Tokajski, galon	\$2.50 do \$5.50
9 1. st. bel ali črn R. & O. razni whiskey gal.	4.00	Prava Burzovski, galon	\$2.50, \$3.50, \$5.50 in \$5.50
10 1. st. bel ali črn R. & O. razni whiskey gal.	4.50	Vinska Zesta, galon	\$2.50 in \$5.50

Mi plačamo pošiljateljske stroške na vas naročila od \$5.00 in več med New Yorkom in Chicago.

Pošiljate denar v priporočenem pismu ali pa poštne ali ekspresne Money Orderje.

Pišite nam v slovenskem ali hrvaškem jeziku.

BREMAN & OSGOOD

112 Fullerton St.

JOSEPH FALL, Slovensko-hrvaški upravitelj.

Naša trgovina je ustanovljena leta 1893.

PITTSBURGH, PA.

JOŽE AMBROŽIČ:

PREKRŠČEVALEC.

Zgodovinski roman.

(Nadaljevanje)

Predikant, svest si svoje znanje pri Marjanici, se je mirno smejal Alešu.

"Nisem menjal vere samo radi tvoje sestre, ampak tudi radi svojega prepričanja. Kako pa sodi o meni Marjanica, vprašaj jo, saj boš jez-dil mimo koč." Obrnil se je in odšel v grad.

Aleš je stal iznenaden na mestu. Predikantove besede so ga osupnile. "Govori, kakor da ga moja sestra res ljubi," je misljal za njim. Dalje ni mogel premišljevati, ker hlapec je pripeljal konja in Aleš se je pogeljal v skoku na njega.

Par minut pozneje je bil s konjem pred kočjo Roka in klical sestro. Marjanica je prihitela na prag in vsa srečna se je nasmejala bratu.

"Ne greš k stricu v hišo?" ga je vprašala.

"Nimam časa," je odvrnil brat in brzdal čilega konja. Prišel sem le, da ti povem, da je Spiridion v gradu. Varuj se ga in bodi vedno doma! Ako ga še enkrat dobiš v moje pesti, tedaj ne uteče smrti!"

Marjanica je prebledela v lica, pogledala je v zadregi v tla, roke so se pa nemirno igrala s predpasnikom.

"Pusti ga, saj ni več tak kakor je bil," je rekla polglasno.

Aleš ni vrjel svojim ušesom. Skočil je z konja in stopil k sestri.

"Torej je res, kar mi je on sam rekel, da ga ljubiš?"

Marjanica si je zakrila obraz z rokami.

"Ne vem, da li je to ljubezen ali kaj je. Rada ga imam."

Govorila je skoraj jokajoče.

Aleš jo je mislil še dalje izpraševati, ali krog vogla je prišel njegov oče izpolja. Marjanica se je naglo umaknila v vežo.

"Ostaneš nekaj časa v gradu?" ga je vprašal oče.

"Ne! Še danes moram naprej," je odgovoril Aleš suhoparno. Nato je zajezdil konja in od-dirjal.

"Kaj mu je?" je misljal Tomaž za njim in stopil v vežo, kjer se je Marjanica držala nizko nad ognjem, da ne bi oče videl njenih mokrih oči.

"Ali sta se skregala z Alešom?" Ko pa ni dobil odgovora, je odšel v izbo k Roku.

Aleš je drvel na konju kakor veter preko Gorjanskega grebena proti Hrvaški. Misli so se mu križale v glavi in nikakor ni mogel zapo-pasti, da bi sestra ljubila človeka, ki ga je po nje-govem mnenju enkrat sovražila.

Mrak je že legal na zemljo, ko je jezdit sko-zi na pol požgane vasi. Tu in tam si je posta-vil kmet kočjo iz novih hlodov, drugi je pa šele popravljaval stavišče. Vse je pričalo, da ljudje se še niso opomogli od zadnjega turškega napada in že je pretil drugi.

Od nekdaj je priplaval glas zvona, se tresel v mraku in kmalu nato utihnil, kakor da bi se zvon sramoval, da mogoče še on z svojim glasom poveča versko blodnjo med raztrganim narodom.

V jezdečevih očeh se je posvetilo.

"Pride čas, ko se človeku ne bo treba zbirati v stavbah, zgrajenih iz kupa kamenja, da bi molil boga." Tako je večkrat slišal govoriti Ro-ka in zdaj mu je prišlo na misel.

Stisnil je konja z ostrogami in v diru mu je veter žvižgal krog ušes.

"Da bi le skoro zmagali prekrščevalec in te-daj ne bomo več redili trolov, da bi nam za pla-čilo sejali prepri med narod."

Med takim in enakim premišljevanjem je do-spel do obzidja mesta Metlike ob hrvaški meji.

Skočil je iz konja pred poslopjem stolnika Pielherja, kateri je bil poveljnik oddelka obramb-nih čet na meji. Tudi v tem mestu je bilo poznati sledove zadnjih turških napadov. Le grad in Ko-menda nad nemškega viteškega reda sta ostala skoraj nepoškodovana. Aleš je vprašal po gos-podu in zvedel, da se nahaja v nekem gradu ob Kolpi med Pribegi.

Pribegi so se imenovali tudi Vlasi, Morlaci, ali pa Uskoki, ker so uskočili Turkom in pribe-zali na Hrvaško, Stajersko in Kranjsko. V začetku šestnajstega stoletja so se začeli uselje-vati krog Marindola in Žumberka na Kranjskem. Glavni poveljnik obrambnih čet, Ivan pl. Kacijs-ki, je spoznal da mu ti Uskoki lahko dobro slu-žijo v vojaške namene, ker so bili močne, velike rasti in drznega poguma. Za prvimi krdeli Usko-ki so prišli drugi in cesar Ferdinand jim je bil tako naklonjen. Ukazal je kranjskim stanovom, da jim naj odkažejo plačnike in jih je oprostil vsakega davka. Obenem jim je dal po tisoč obdobjev na leto podpore. Vlasi ali Pribegi so prihajali v trumah po več tisoč skupaj in prina-li s seboj po petnajst do dvajset tisoč glav živine. Ko so zasedli vsa posestva okrog Gorjanec na kranjskem, so se začeli naseljevati proti severo-vzhodu, to je po Stajerskem, Stajerski deželni glavar Ivan Ungnad jim je dal posestva propad-lega Zajčjega samostana. Pri Mariboru unamo še ostanke vasi z imenom Skoke, Dobrovec itd. Bili so večinoma pravoslavne vere in se prištevali zbiranjem Grkom ali unijatom, ki so podrejeni s tlandanes unijatskem škofu v Križevcih. Sta-jerski naseljenici so se poslovenili, oni v Žumber-ku in v Belokranju so pa ohranili svojo vero, na-čelje in navade do današnjega dne.)

Mesecnov se je polotil strah, ko je povedal Aleš, da se Turk vrneta nazaj skozi Stajersko. Takoj so hiteli, da popravijo mestno obzidje. A-leš ni preostajalo drugega, kakor prenočiti v mestu in drugi dan poiskati stolnika Pielherja. Pot nazaj v Maribor k gospodu mu je bila odve-čana. Oskrbel je konja in ne napotil v gostilno, ki je stala sredi trga.

Sedeč pri vreči vina je opazoval ljudi in sku-šal poizvedeti iz pogovora, da li so tudi v Metli-ki prekrščevalci. Prihajali so meščani in njihov pogovor se je peljal samo okoli vere.

"Stara vera in staro vino je najboljša!" je kričal z drobnim glasom majhen možič in gledal po navzočih.

"Tako praviš zato, ker si na komendskem zemljišču," ga je včepnil nasproti mu sedeči gost, kateremu se je poznalo na rokah, da je usnjar.

"Le ne govori tako. Ako sem na komendskem posestvu, moram zato tudi tlako delati. V novo vero pa že ne bi pristopil, ker se mi zdi prene-umna."

Usnjar se je nasmejal in dejal:

"Tako se zdi vsakemu, kdor je odvisen od cerkvenega premoženja."

Vse onizije se je amejalo. Tedaj je pa stopil v sobo človek velike, suhe postave. Njegova zu-nanost je kazala, da je predikant nove vere.

Obleka mu je bila oguljena in raztrgana na nekaterih mestih. Ko je vzel pokrivalo iz glave, se je pokazal lep razkuštrani las. Ko je ugledal Aleša in videl, da ima pred sabo vojaka, se je nekoliko zdržnil nato pa je smelo stopil proti njemu in ga vprašal:

"V čigavi službi ste?"

"V službi Vrhnjegorskega."

Na njegovem suhem obrazu se je pojavil smeh.

"Torej si moj zaveznik in moj prijatelj. Ma-lo jih je ki verujejo v čisti evangelij."

Pomnil mu je roko in se vsedel poleg njega.

Aleš ga je pogledal začudeno, ali kljub temu mu je pomnil vina in naročil drugi vrč. Predi-kant je pil in slišalo se je, kako je piščica padala po grlu v želodec. Postavil je vrč na mizo in zo-pet povzel besedo.

"Pri vas na gradu imate izbornega oznanje-valca čistega evangelija. Poznam ga že izza časa, ko sva bila skupaj v Tibingu."

Aleš je namrščil obrvi, ko je oni omenil Spi-ridiona, in mu ni nato nič odgovoril.

Predikant je opazil, da njegov gostitelj ne govori dosti in da ga je še celo grdo pogledal, zato je pričel zagovarjati svojega tovariša po pokliu.

"Ne jezi se! Mogoče te je Anton kdaj razža-lil, ali njegove besede, čeprav so včasih hude, pri-hajajo iz dobrega srca."

"Jaz ga še ne poznam dobro," je odvrnil Aleš in pogledal proti mizi, kjer so usnjar in dru-gi napeto poslušali njun pogovor.

"Ne poznaš ga?" se je začudil predikant. "No, — da ga le enkrat slišiš, utrdil se boš še bolj v naši veri. Njegove besede so meč, in njegov pogled je ogenj. Najboljši meč med oznanjevalci čiste vere."

"Tega bi moral poslušati!" se je vmešal vmes usnjar pri sosedni mizi in pokazal na najem-nika komendske zemlje.

"Srečni so, kateri ne čujejo in ne vidijo pre-rovov, pa vsceno verujejo," je pripomnil predi-kant proti usnjarju.

V sobo je prišel mestni pisar v lepi obleki in lepo, gladko počesnan. Vse na njemu je bilo lepo zlikano. Predikant se je nehote pomaknil tesneje k Alešu, oni možje pa, ki se je potegoval za staro vero je takoj ponudil sedež prišlecu in se pomaknil na drugi konec mize.

Tiho je postalo v gostilni nekaj časa. Pisar se je vsedel na ponujani mu sedež in naročil vino. Da bi menda pretrgal tišino, je dejal: "Slišal sem, da zopet pridejo."

"Le naj pridejo!" je odgovoril usnjar ma-lomarno.

"Saj mi nimajo več kaj vzeti in drugim tudi ne."

"To je kazen božja," je povzel besedo pre-dikant.

"Toda kdo je prikladal kazni?" razjezil se je komendski kmet.

"Vsi ki nečete poslušati prave božje bese-de!" ga je zakrnil predikant, kateri je pozabil, da je pisar navzoč.

(Tedanji mestni pisar se ne sme zamujati z današnjim diurnistom. V 14., 15. in 16. stoletju je bil mestni pisar izkušen jurist, ki je izrekal sodbe in vodil vsa justično upravo v mestu.)

Pisar se je zaničljivo ogel v predikanta in rekel počasi in s povdankom: "In kdo je tisti, ki nima svatovskega oblčila?"

Mož, kateri mu je bil ponudil stol, se je prvi zamajal in ostali za njim. Še usnjar se je mu-zal, menda zato, ker se je bal pisarja. Predikant je oblekel, vedoč, da merijo pisarjeve besede na njegovo raztrgano obleko. Vstal je k odhodu re-koč: "Bil je bogatin, ki se je oblčil v škrlat in tančico — — —"

Nato je zravnal kakor sveča zapustil gos-tilno.

Pisar se je ugriznil v ustne in dejal sikajoče: "Imeli smo zaprtje, pa smo ga izpustili. Toda še pride v naše roke!"

Aleš se je tudi odpravil k odhodu. Ko je ko-rakal po trgu proti stolnikovi hiši si je mislil: "Radi vere se kregajo, namesto da bi se zedli-nili in se skupno branili proti sovražniku, da ne odpelje zadnjega v sužnost."

Ko je drugo jutro pogledalo sonce iz hrvaš-kih hribov in razlilo svoje žarke po Belokranju, je imel Aleš mesto že daleč za seboj. Rosa je sta-ja po travnikih in se blestela v mavričnih barvah v jutranjem soncu. Semtje je naletel na pa-stirje, ki so pasli po par sto glav živine in ti so ga strahoma vpraševali: "Turki?"

"Da, Turki!" jim je odgovarjal Aleš in še predno je prejšil travnik med čredo, je že ali-sal hrušče pastirjev, ki so gonili živino skupaj.

Bilo je popoldne, ko je prijezdil v uskoško vas z gradom na strmem griču v ozadju. Vas je bila zgrajena po načinu tedanjega časa. Hiše iz debelih tramov so bile zidane v četverkotu dru-ga pri drugi. Na vsakem voglu je bil strelni stolp. Velikansko dvorišče, ki ga je tvorila vas, je bilo za živino ob času napada.

(Dalej sledi).

Norec.

Spisal Milan Pagelj.

I.

Ljudje se izpreminjajo, narava pa ostaja vedno ista. Zima sledi je-seni, pomlad se ponavlja za mraz-nimi dnevi, holmi ozelenijo, bele cerkvice zabliše po njih v iskrenem srebru mladega solca, eve-tice prieveto iz brhkih tal in za-grnejo dolino in planino s pisa-nim prtom. Taka pomlad, kakor sije danes, kolikokrat je že sijala!

Pred njim in z njim in za njim se bo zopet povrnila in se nemara na videz spomnila njega, slabomne-ga, ki trpi ob napadih blaznih misli, ki mu oklepajo zdajpazdaj duha železni okovi brez razvida, in vrgla mogoče na njegov samotni in zapuščen grob tam nekje sredi daljne gozdne zajede in go-šave — dvojce ali troje drobnih rožic, pest zelenih travic in ped mehkega in rahlega mahu. Takrat bo vse pozabljeno. Njegov oče se bo postaral, zakrknil v sebi bo-lečo vest, vbojajno bo dajal, cerkve bo obiskoval in božja pota, pred znamenji sredi javnih potov bo postal, razkrival sivo glavo, sklepal pod klobukom dlani v mo-litev in molil za odrešenje in od-puščenje. Žena njegova, mlada in zala mameha, bo še čvrsta in jaka, pela bo po hiši, mislila preko star-ega, sovražila ga in mu želela bole-zen in smrt. Mogoče se ga domisli, županovega sina in edina, oče Andraž, ki hlapecuje pri hiši že od svojega rojstva, morda mu odgo-vori stara dekla Marjeta, ki ji je vložen vol pohabil nogo in jo iz-kleenil.

"Bolezen!" — poreče, nagne ve-lo glavo in zgane z ramami. "Ni drugega ne kakor bolezen in božja volja."

Žive po svetu hudodelstva, ki ni zanja ne zakonov, ne kazni. Ti-ha, neznan širokemu svetu, se plazijo med posamezniki, iščejo si žrtve in se kobalijo na njih hr-bte brez priče in sodnikov, zagriže-jo se v meso in kri, sesajo kakor krvoločne zveri, dneve in mesece in leta in cele dobe sesajo in se-sajo. In umreje s posamezniki brez sledu in spomina.

V daljni šumi zija brezdnost in na debli krivuljastega gabra, ki raste iz njegove stene, visi tr-hlo in izprano znamenje. Komaj je še spoznatli sliki. Dolg človek gleda z okroglimi in nenaravno velikimi očmi v črno žrelo, razpro-stira roke in že omahuje v globi-no. Spodaj stoji četvero vrst me-šanih, obledelih in pijanih črk v naslednjem redu:

"Poklical me je božji glas, odpeljal me v nebeško vas — Usmiljeni kristjani, zdaj stojte mi na strani!"

II.

Večer je in sotrpini že spijo. Stari Peter, ki je prejel ves dan, se je zdaj pomiril, suhi Gregor, ki se je utrudil v enakomerno na-glo hojo po isti deski, zdaj trdno spi in se ne gane, mladi Andrej-ček, ki je prepeval ves dan svete pesmi in božjo slavo, se včasih o-glasi v sanjah, dvigne glavo, o-mahne nazaj po vzglavju in izte-gne roke, ki se medlo zasvetlikajo v pesnajoči luči podstropne svetilj-ke.

"Marija!" — zakliče — "Ma-rija, ti si prišla k meni, nebeška kraljica!"

On, županov sin, leži na poste-lji tik okna, z desno roko podpira glavo in gleda skozi šipe v noč, ki se širi zunaj. Zvezde gore, mesec sije in njegova luč je kakor čaro-ben in prozoren pajčolan, ki zavi-ja vso bližino v mehko sanjavost.

Prvo zelenje poganjajoče drevje molči in se ne gane, kakor bi se balo, da bi ne zdrnilo ali ne zno-tilo rastočega brstja, ne poškodova-lo nežnega in nežnozelenega li-sta, ki pričinja odpirati dan na koncu tenke in krivuljaste veje.

Spodaj pod njim teče preko vrta iskra vpadca, nemirna je, mudi se ji dalje, jezi se nad kamenom in korušino, ki ji ovirata pot, zagro-dnja in zagolči in se poganja z nagajivim žuborenjem dalje. Ob-črni, ne enako debelih deblih stoji klopi in po njih sedijo dolge in tihe sence. Ko vse potihne, pri-de noč, posije luna, dakrat prita-vajo, sedejo in čakajo jutra.

On, županov sin, misli, da se ši-rijo tam zadaj za sadovnjakom po-lja in njive, travnate stezice se vijejo preko njih in se stekajo v kolovozno pot, ki teče za njih hr-btom, se razpenja višje in višje in iz-ginja v gozdu. Tam, kjer se izgu-

bi, stoji črna kajža, sovesede na slemenu in se prerokajo med seboj in oglašajo z odurnimi klici, spo-padajo se, zaganjajo druga v dru-go in merijo a krivini in ostrimi kljuni v okrogle in mačje oči. — Zdaj so se oglašili koraki, jata nočnih roparic je zakričala in od-lelela, fant je stopil izza ogla in potrkal na neznatno okno. Name-sto rdečih zavese se je pokazal v so-mraku ženski obraz, obsenčen s črtno bogatih las, velike črne o-či so pogledale, kakor bi izrekle prijazne pozdrave.

"Glej!" — je govoril dekljaki glas — "Hlapec Andraž me je sre-čal v polju in povedal, da moraš od doma. Mati hrči od mraka do zore, zame pa mineva že tretja noč, kar čakam tebe in ne zati-snem očesa!"

"Nič mi, zato se potolaži!" — odgovorja on. "Za leto dni grem na učenje, in ko se vrnem, pre-vzamem gospodarstvo. Kaj je to hudega?"

"Ali povej mi!" — vprašuje in se čudi ženska. "Reči mi, kako bom preživela tisto leto. Če te ne vidim celo popoldne, pa bi šla pred mrakom v ogenj, samo zato, da bi te ugledala. Zdaj pa pojdeš in tedni in meseci bodo tekli vse tako v zavesti, da si ti daleč in da ne morem do tebe!"

"Pisal ti bom!" — obeta fant in prične gladiti njeno vroče in polno lice. "Da! dolgo pismo ti popišem, naslikati se dam, sliko vtaknem v pismo, da jo boš imela in gledala namesto mene!"

"Ne!" — odmahuje zaljubljen ženska in v njenih besedah se dru-ži nezadovoljnost s strahom in grenkobo. "Ne!" — Tonne ustne se ji spajajo kakor na jok, oči se zožijo, kakor so velike, vendar ho-čejo vidno izginiti iz obličja.

"Tudi daleč me ne boš videl. Ne danes, ne jutri, ne pojutranjem. Misli o meni postanejo hladne, razumne, razsodne. Spoznaš, da sem jaz nezakonska hči neznan-ega tujca in beračice Matilde, se-bem pričneš ceniti in mene prezi-rati: pozabil me boš, pustil iz spominov!"

Dobro so mu dele tožeče bese-de, obe roki je iztegnil proti ženski glavi, približal jo svojemu o-brazu in poljubil tople in polne ustne.

"Čakaj!" — se je domislila. — "Čakaj!" — Nenadoma je izgi-nila z lice jokavost, glas se je po-ostiril, postal resen in poln vrne-gotovosti. "Delala bom na vse kri-plje, in kadar dovolj zaslužim, ta-krat potrošim vse za to, da te ob-iščem. Kjerkoli boš, povsod pri-dem za tabo, da slišim tvoje bese-de in vidim tvoj obraz. Pa da bi bilo to na drugem koncu sveta, da! šla bi do tebe in se ne bi pla-šila poti!"

Ta hip se je prebudila mati, jek-nila je v polnu, zbrala svoje mi-sli in se oglasila nekje znotraj v drugem koncu bajte na svojem be-raškem ležišču.

"Kdo je, kdo je?" — je vpraša-la beračica Matilda in sama uge-nila. "Rude je, županov Rude, hčer mi je zmesal, zapeljal jo bo — vrag ga vzemi!"

"Nikoli!" — je zakričal v ži-vahni domišljiji, sam svojega gla-su se je preplasil, omahnil vznak-po ležišču, zatnil oči in se po-tajil. Stari Peter je zasumel na postelji, globoko je vzdihnil in za-jokal, mladi Andrejček je sedel in zapel s tihimi in pridržanim de-škim glasom pobožno pesem, za-daj za vrati je zarohnel in zaro-banil strežaj in varuh, gredogledi Jakob, udaril s pestjo ob steno in zapretil z mrzlimi rjuhami. "Ko bo dan, pa vas povijem, vse sku-paj vas povijem v ledene rjuhe! Psi ste, še po noči ne daste mi-ru!"

Vsi, ki so čuli, so se prestrašili. Ležati cele ure zavrt v mrzline in mokre rjuhe, to je bilo tako nekaj groznega, neznanega in nečloveš-kega. Kakor bi kdo srkal mozeg iz hrbtenice, rezal med iz telesa, nastavljal cevko na srce in sreb-al po njej zdravo kri. Mladi Andrej-ček se je stisnil bliskoma pod o-dejo, pokrnil se je preko glave in pritiskal obe dlani na obraz, kakor bi se hotel skriti, stari Peter je pridržal jok, pridružen pohteval in pričel nenadoma šklepetati z zobmi. Ruda se je stresnil, kakor bi mu bil nllil enrek ledenice po hrbtu, stisnil je pesti in čeljusti, da so počili sklepi, misli o streža-jevi pretrji so se zmedle s spo-mini, troje obrazov je gledalo na-enkrat vanj, oče z izbuljenimi in sovražnimi očmi, strežaj s prete-čim kazalcem ob desnem licu in grdo psovko na ustnih in beračica Matilda s kletvijo na koncu stare-

ga in ostrega jezika: "Vr-
vzemi!"

Naglo je šlo vse mimo ka-blaki v viharju. Tišina je se-dala po sobi, prekinjena le re-kdaj z globokim vzdihom, stropna svetiljka je vztrepe-kakor bi pihnil zdajpazdaj v-
veter, nekje spodaj se je og-lura, odbila naglo in kakor
nila sredi noči. Rude je po-
brez šuma podprl glavo, pog-
skozi okno na mesečni vrt
šepetal tako tiho in previdno
ni razumel niti sebe samega,
tam zunaj! — je mislil po-
— "ti tam daleč za vrto
polji in za njivami, česa si se
strašila?"

Stoji tam, vidi jo, pa
varja, kakor bi postala nem-

"Oče se ni jezi!" — pripo-
je, in če bi ona malo pazi-
lahko sama čutila vse velike
selje, ki diha in se ziblje in
iz njegovih besed. "Torej
jezi! Ljubaški sinko se je le
menož — nimaš slabega
Groš, hodiš, iztičeš, pa izveš
jenega zajca sredi praznega
raškega zelnika! Dobroval
pa me trepal po rami: da
sove opele!"

Ona stoji v mraku za ok-
bajto, poveša oči in molči
ukleta.

"Daj, govori. Bog te dal-
sili iz nje besede z dobro sre-
ložen Rude.

"He!" — se oglašil in vpra-
"Kaj naj govorim!"

Zdaj je izpregovorila, tu-
njen glas, ali njemu se zdi, bi
bi bil tuj, kakor bi bil pri-
od kdovekod, pljusnil in v
obraz kakor val vetra in be-
lje. Brez toplote je, ni doma-
se čuje, kakor bi kdo prihl
varj in ga z njim zmede.

"Kaj praviš?" — se domi-
jo vpraša, kakor bi je ne b-
šal, kakor bi ne bil razume-
besed.

"Sama vem!" — pravi o-
tudi to pot zvone njene
prazno kakor ponarejeni
vi denarji. "Govorila sem ž
"Kje?" — se zavzema on-
vori, za Boga nebeškega!"

"Pri meni je bil!" — pov-
— "pri nas je bil, tu zgo-
kajži!"

"Vidiš ga, poglej ga!"
razvema Rude in potiplja
bro voljo. "Vrag ga razumi
bi si bil inisil! Zlata duša!"

A ženska je drugih misli
nenadoma nasmehne. "Vdov-
— pravi — "še krepke in
sem se ga. In zdaj se ga je
bojim!" — In pozneje se v
nasineje in se obrne proč od-
tvoja nekam gori proti gos-
tvoj oče, ta tvoj oče!" —
la je kakor nedorasla in v
izgubljena koza.

"To se pravi!" — se bo-
domisliti — "To se pravi!"

In ko premišlja, se mu do-
kakor bi lezla zadaj pod ko-
tilniku tatinska roka, pa bi
grebala v meso, se rila pod-
njo in ob njeni notranji ste-
kvišku vse tako vedno temo
možgani in kostjo, se iztegn-
čela in se pričela hipoma
vedno temneje, vedno mi-
vedno krčeviteje.

"Kaj, kaj?" — vpraša
obrvi se dvignejo visoko de-
čela, oči izstopijo, roke se ob-
je boleče glave, iz prvi se
preteča psovka, za njo dru-
tja in cela vrsta.

Vse je v sobi pokoncu, star-
ter joče na ves glas, suhi G-
leta nag in na vso moč po e-
isti deski navzgor in na-
strežaj kolne, meri in preti-
denimi rjuhami, samo mladi
drejček je miren. V postelji
pobeša glavo pobožno v
sklepa bele in nežne roke ka-
molitev in poje s čistim in ra-
deškim glasom:

"Ko v jasnem psu primu-
zvezdice, daničica — — —"

(Dalej prihodnjé.)

Graf in kmet.

Neki ogrski grof je svede-
živi v bližnji vasi kmet, ki je
mu popolnoma podoben, ne
v licu, ampak tudi v stasu in
voru, pa pošlje po njega. Ko
de kmet k njemu začudi se
sličnosti. Odvode ga pred v-
ogledalo in gledajoč njega
be bil je čimdalje bolj pre-
o popolni sličnosti med n-
Končno vpraša grof: "Kaj li
da služila vaša mati pri mo-
očetu?"

"Ne — odgovori kmet —
pak moj oče je bil kmetjal-
matere."